

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่รัฐบาลได้ประกาศใช้และดำเนินการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๐๔ - ๒๕๐๙) ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๐ - ๒๕๑๔) ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๑๕ - ๒๕๑๙) และฉบับที่ ๔ (๒๕๒๐ - ๒๕๒๔) มาตามลำดับแล้วนั้น ปรากฏว่าประเทศไทยได้เจริญรุดหน้าไปอย่างมาก โดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจ ซึ่งจัดว่า อยู่ในระยะที่กำลังขยายตัวอย่างรวดเร็ว

การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าขึ้น จะต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ ๆ หลาย ประการ เช่น กำลังคน กำลังเงิน และทรัพยากรธรรมชาติ ในปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ การพัฒนากำลังคนเป็นสิ่งสำคัญที่สุด การพัฒนากำลังคนหมายถึงการปรับปรุงคุณภาพของ ประชากรให้มีความสูงขึ้น^๑ คุณภาพของประชากรจะสูงขึ้นได้นั้นจำเป็นต้องให้สุขภาพ อนามัยของประชากรดีขึ้นด้วย โดยจะต้องมีการพัฒนาสุขภาพของประชากร ให้มีร่างกาย แข็งแรงมีอนามัยดี ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บทั้งร่างกาย และจิตใจ มีอาชีพ สามารถ ใช้แรงงานและสติปัญญา ประกอบกิจกรรมในเชิงผลิตได้อย่างเต็มที่

การบริการด้านป้องกันรักษาและพยาบาลที่มีคุณภาพ จะเป็นการแก้ปัญหาเรื่อง โรคภัยไข้เจ็บและส่งเสริมสุขภาพของประชากรให้ดียิ่งขึ้น อันจะเป็นการช่วยส่งเสริม

^๑พรอม พานิชย์ภักดิ์, "นโยบายและปัญหาในการพัฒนากำลังคน," ประมวลบทความเกี่ยวกับการมัธยมศึกษา (กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๑๓), หน้า ๑๓๐.

เศรษฐกิจ สังคมและก่อให้เกิดเสถียรภาพต่อความมั่นคงของประเทศในทางอ้อม แต่การสาธารณสุขจะดำเนินไปได้ตามเป้าหมายนั้น จะต้องอาศัยบุคลากรด้านการแพทย์และอนามัย เช่น แพทย์และพยาบาล ซึ่งเป็นบุคลากรอันเป็นกำลังสำคัญยิ่งประเภทหนึ่ง ที่จำเป็นต้องผลิตให้มีจำนวนเพียงพอับความต้องการของประเทศและมีคุณภาพสูง

การบริการพยาบาลจะมีประสิทธิภาพสูงได้นั้น บุคคลในวงการพยาบาลจำเป็นต้องเรียนรู้ถึงความเคลื่อนไหว ความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคม เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขให้สามารถสนองตอบต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปแต่ละยุคสมัย แม้ว่าในปัจจุบันวิทยาการด้านการพยาบาลได้เจริญก้าวหน้าเพิ่มขึ้นตามลำดับแล้วก็ตาม แต่ในทางปฏิบัตินั้นยังประสบปัญหาอุปสรรคและข้อขัดข้องอยู่เสมอ ซึ่งเป็นเหตุให้การดำเนินงานยังขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร ดังนั้นเพื่อให้ได้ผลตามที่ต้องการ จึงจำเป็นต้องปรับปรุงมาตรฐานการพยาบาลให้สูงขึ้น ด้วยการปรับปรุงด้านวิชาชีพ ทั้งในแง่มาตรฐานการศึกษาพยาบาล การผลิตบุคลากรให้เพียงพอและการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ เพื่อให้พยาบาลมีความสามารถเพียงพอที่จะปฏิบัติการพยาบาล ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามความต้องการของประเทศ ตลอดจนให้มีมาตรฐานทัดเทียมกับมาตรฐานสากล

สมเด็จพระราชเสาวนีย์ในสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ซึ่งได้ดำรัสเนื่องในวันเปิดการประชุมพยาบาลแห่งประเทศไทยครั้งที่ ๔ ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ว่า วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่เป็นประโยชน์ และจำเป็นอย่างยิ่งแก่ปวงชนและประเทศชาติ ประเทศชาติจะเจริญก้าวหน้า เพราะประชาชนมีพลานามัยสมบูรณ์ จึงจะมีกำลังกาย กำลังความคิดและกำลังใจ ที่จะปฏิบัติงานให้ลุล่วงไปด้วยดี ฉะนั้นวิชาชีพพยาบาลจึงสมควรได้รับการปรับปรุงและสนับสนุน ให้เจริญก้าวหน้าทันต่อเหตุการณ์และความก้าวหน้าของมนุษยชาติในปัจจุบัน^๑

^๑สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยและกระทรวงสาธารณสุข, ประมวลการประชุมพยาบาลแห่งชาติ ครั้งที่ ๔ (พระนคร: แสงทองการพิมพ์, ๒๕๑๕), หน้า ๓๑.

ปัจจุบัน กิจการสาธารณสุขได้ขยายขอบเขตออกไปอย่างกว้างขวางประกอบด้วยประชากรได้เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว วอลด์ ไฮน์ (Waldheim)

เลขาธิการองค์การสหประชาชาติ กล่าวว่า ทุก ๆ ปีจะมีเด็กเกิดถึง ๑๒๗ ล้านคน และจะมีเด็กอายุวัยเข้าเรียนประมาณ ๘๕ ล้านคน ในปีเดียวกันและทุก ๆ ปีจะมีผู้สูงอายุเข้าสู่ ๖๕ ปี ประมาณ ๑๘ ล้านคน จำนวนเหล่านี้จะเพิ่มสูงขึ้นในปีต่อไป ผู้ใหญ่ที่มีอายุน้อยก็จะเพิ่มจำนวนขึ้น พร้อมทั้งจะเป็นบิตามารดา การพัฒนาด้านการแพทย์จะช่วยให้ประชากรมีอายุยืนยาวขึ้น ดังนั้นทุกประเทศทุกสังคมและทุกครอบครัวจำเป็นต้องประเมินว่า แนวโน้มเหล่านี้จะกระทบกระเทือนต่อความหวัง ที่จะให้มีมาตรฐานการครองชีพสูงขึ้น มีการศึกษาดี มีสุขภาพอนามัยดี มีความสุขสมบูรณ์

เรื่องสุขภาพอนามัยของประชาชาติเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการสาธารณสุข พยาบาลได้รับการพิจารณาจากทุกฝ่ายในระบบงานสาธารณสุขว่าเป็นบุคลากรสาธารณสุขที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการแก้ปัญหาสาธารณสุข ตลอดจนพิทักษ์รักษาสุขภาพอนามัยของประชาชาติ บทบาทของพยาบาลที่มีอยู่ในระบบงานสาธารณสุข มีอยู่ทั้งในเรื่องของการบริหารงาน และเรื่องการให้บริการไม่ว่าจะเป็นระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ทั้งนี้ไม่จำกัดอยู่แต่เฉพาะในอดีต หรือปัจจุบันเท่านั้น แต่จะทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้น และมีบทบาทกว้างขวางขึ้น ในการแก้ปัญหาสาธารณสุขในอนาคต^๒

^๑ นพรัตน์ ฉลาพิบูลย์, "ประชากรแห่งโลก," ประมวลการประชุมพยาบาลแห่งชาติ ครั้งที่ ๕ (พระนคร: ไทยเชชม, ๒๕๑๘), หน้า ๑๕๘, อ้างถึงใน United Nations, World Population: The Task Ahead. New York: United Nations, 1974.

^๒ อมร นนทสุตร, "พยาบาลกับการพัฒนาสาธารณสุข," ประมวลการประชุมพยาบาลแห่งชาติ ครั้งที่ ๕ (พระนคร: ไทยเชชม, ๒๕๑๘), หน้า ๒๑.

พยาบาลจึง เป็นทรัพยากรกำลังคนที่มีความสำคัญในการปฏิบัติงานด้านการรักษาพยาบาลและการสาธารณสุข ถึงแม้ว่ากระทรวงสาธารณสุขจะได้ผลิตพยาบาลเป็นจำนวนมากแล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่สามารถสนองความต้องการกำลังคนในค่านนี้ได้เพียงพอ แผนพัฒนาสาธารณสุขฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๐ - ๒๕๒๔) มีความต้องการบุคลากรพยาบาลจำนวน ๘,๑๔๓ คน แต่ปัจจุบัน กองงานวิทยาลัยพยาบาลสามารถผลิตพยาบาลได้ปีละ ๕๕๐ คน และผลิตครูพยาบาลได้ปีละ ๔๐ คน จึงเห็นได้ว่าจำนวนการผลิตพยาบาลอนามัยและบุคลากรของกระทรวงสาธารณสุขผลิตได้เพียง ๑/๓ ของจำนวนที่กระทรวงสาธารณสุขต้องการแต่ละปี ดังนั้นการผลิตบุคลากรระดับพยาบาล จึงจำเป็นต้องอาศัยแหล่งผลิตนอกกระทรวงสาธารณสุข

การดูแลให้การพยาบาลที่ดีมีคุณภาพนั้น พยาบาลจะต้องยึดถือเอาผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางพิจารณาศึกษาผู้ป่วยอย่างถี่ถ้วน หลังจากนั้นจึงให้การพยาบาลให้ถูกต้องเหมาะสมกับปัญหาและความต้องการของผู้ป่วย ทักเกอร์ (Tucker) กล่าวว่า "ปัจจุบันความต้องการเจ้าหน้าที่พยาบาลโดยเฉพาะพยาบาลที่ทำหน้าที่ให้การพยาบาลข้างเตียง (Bedside Nurse) เพิ่มมากขึ้นกว่าแต่ก่อน"^๒ ประกอบกับผู้พยาบาลเองจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญในงาน ตลอดจนมีความอดทนเป็นพิเศษ ทั้งนี้จะต้องประกอบไปด้วยรากฐานแห่งความจริงใจ ความเข้าใจ สนใจ และเป็นผู้ที่มีความคั่นตัวอยู่เสมอ โดยคำนึงถึงตัวผู้ป่วยเป็นสำคัญ นอกจากนั้นพยาบาลยังจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบสูง และพร้อมเสมอที่จะรับผิดชอบต่อในการกระทำหน้าที่ของตน (Accountable) เนื่องจากผู้ป่วย

^๑นกา ศรียุกตศุทธิ, "แผนการศึกษาพยาบาลของกองงานวิทยาลัยพยาบาล" ประมวลการประชุมพยาบาลแห่งชาติ ครั้งที่ ๕ (พระนคร : ไทยเซชม, ๒๕๑๘), หน้า ๑๒๐.

^๒Susan M. Tucker, and Others, Patient Care Standard (Saint Louis : The C.V. Mosby Co., 1975), p. 7.

ในปัจจุบันต่างก็มีความรู้เกี่ยวกับด้านการแพทย์มากขึ้นกว่าแต่ก่อน อีกทั้งค่าบริการในการดูแลรักษาพยาบาลสูงขึ้น จึงเป็นสิทธิอันชอบธรรมที่เขาเหล่านั้นจะเรียกร้องให้ได้รับการบริการที่ดี มีคุณภาพเพียงพอและต่อเนื่อง

ดังนั้น บทบาทและหน้าที่ของพยาบาลย่อมจะต้อง เปลี่ยนแปลงหรือขยายให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการด้านอนามัยของสังคม ทั้งนี้หมายถึงว่า ความรู้ความสามารถ และทักษะต่าง ๆ ของพยาบาลก็ต้องขยายและเปลี่ยนแปลงไปด้วย การขยายบทบาทนี้ทำให้พยาบาลต้องเพิ่มความรับผิดชอบ ในด้านการให้บริการเกี่ยวกับไพรมารี เฮลท์ แคร์ (Primary Health Care) มากขึ้น ซึ่งหมายถึง การให้บริการแก่ผู้มาติดต่อกับหน่วยงานอนามัยครั้งแรก ภัยปัญหาความเจ็บป่วยและปัญหาอนามัยอื่น ๆ ที่พยาบาลจะต้องใช้การตัดสินใจว่าจะทำอย่างไร จึงจะช่วยแก้ปัญหาของผู้ป่วยได้ รวมทั้งจะต้องรับผิดชอบในการดูแลขั้นต่อไป ได้แก่ การดำรงรักษาสุขภาพการตรวจประเมิน แก่ไข และรักษาอาการของโรค รวมทั้งการส่งผู้ป่วยไปรับการรักษา หรือขอรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

ปัญหาการขาดแคลนบริการและบุคลากรทางการแพทย์ จากสถิติของกระทรวงสาธารณสุข แสดงว่า โดยทั่วไปมีแพทย์ ๑ คน ต่อประชากร ๕,๐๓๑ คน ในต่างจังหวัดมีแพทย์ ๑ คนต่อ ประชากร ๑๘,๑๑๐ คน ทำให้วงการแพทย์และอนามัยมองเห็นความสำคัญ และยอมรับการขยายบทบาทของพยาบาลว่า เป็นหนทางหนึ่งที่จะขยายบริการอนามัยอย่างครบถ้วน ทั้งทางการรักษาพยาบาลป้องกันโรค และส่งเสริมสุขภาพของประชาชน ให้สมบูรณ์กว้างขวางกว่าเดิม^๒

^๑U.S.A. Department of Health Education and Welfare, "Extending the Scope of Nursing Practice". A Report of the Secretary's Committee to Study Extended Roles for Nurses (November, 1971), p. 8.

^๒กองสถิติพยากรณ์ชีพ, สถิติสาธารณสุข กรมส่งเสริมสาธารณสุข, กระทรวงสาธารณสุข, มีนาคม, ๒๕๒๐. (อัครสำเนา)

เป้าหมายของแผนการผลิตบุคลากรพยาบาล ตามโครงการพัฒนาบุคลากร แผน
ที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๐ - ๒๕๒๔) จึงได้เน้นการปรับปรุงและขยายหลักสูตร วิชาพยาบาล
อนามัยและผดุงครรภ์ซึ่งเดิมมีระยะเวลาการศึกษา ๓ ปี ๖ เดือน ได้รับวุฒิประกาศนียบัตร
พยาบาลผดุงครรภ์และอนามัยได้เพิ่มระยะเวลาจากเดิมเป็น ๔ ปี วุฒิที่ได้รับเป็นเทียบเท่า
ปริญญาตรี ทั้งนี้เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะ ในด้านวิชาการและการปฏิบัติ
ให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในชนบท โดยจัดให้มีการศึกษาผสมผสานทั้งทางด้านการ
รักษาพยาบาลและอนามัยชุมชน ตามกฎกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วย ระเบียบเกี่ยวกับการ
รักษาพยาบาล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๘^๑

เมื่อหลักสูตรและบทบาทของบุคลากรพยาบาล ได้ขยายและเปลี่ยนแปลงไป
ดังกล่าว จึงเป็นเหตุให้เกิดปัญหาความแตกต่างทางด้านวุฒิ ความรู้ ความสามารถ
และทักษะต่าง ๆ ของบุคลากรพยาบาล โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียง มีบุคลากรพยาบาล
ที่มีวุฒิต่ำกว่าระดับปริญญาตรี (เทียบเท่า) เป็นจำนวนถึง ๔๗๔ คน และมีบุคลากร
พยาบาลที่มีวุฒิต่ำกว่าระดับปริญญาตรี (เทียบเท่า) และสูงกว่าปริญญาตรีเพียง ๑๔ คน^๒ เท่านั้น
จากสถิติสาธารณสุขบางประการในภาคตะวันออกเฉียง แสดงไว้ว่า เขตพื้นที่
ภาคตะวันออกเฉียง มีอัตราการเพิ่มของประชากรโดยเฉลี่ยสูงถึง ๓.๕๕% ซึ่งสูงกว่าอัตรา
การเพิ่มของประชากรของประเทศ และพบว่ามีไขมาเลเรียสูงมากที่สุดถึง ๓๗.๘%^๓

^๑ ฎกา ศรียุกตศุทร, เรื่องเดิม, หน้า ๑๒๒.

^๒ เฉลิมสุข บุญไทย, สถิติสาธารณสุขบางประการในภาคตะวันออกเฉียง (กองแผน
งานกระทรวงสาธารณสุข, ๒๕๒๐), หน้า ๒.

^๓ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓.

ประกอบกับภาคนี้ เป็นภาคอุตสาหกรรมมีโรงงานเป็นจำนวนมาก และยังมีสถานที่ท่องเที่ยวตากอากาศชายทะเลอีกหลายแห่ง เป็นที่ที่ประชาชนภายในประเทศและต่างประเทศเดินทางมาพักผ่อนกันเป็นประจำ จึงพบว่าในเขตนี้มีสถิติ อุบัติเหตุสูงทั้งทางรถยนต์และจากเครื่องจักรในโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ

อนึ่ง องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (อ.ส.ท.) โดยความร่วมมือขององค์การระหว่างประเทศแห่งประเทศไทยได้ร่วมกันจัดวางผังเมืองพัทยาใหม่ (ด้วยการรับรองและสนับสนุนของรัฐบาลไทย) ทำการพัฒนาเมืองพัทยาให้มีอาณาเขตกว้างขวางยิ่งขึ้น โดยได้กำหนดไว้ ตั้งแต่ชายฝั่งทะเลบางแสน จังหวัดชลบุรี ไปจนกระทั่งถึงวังแก้ว จังหวัดระยอง เพื่อสร้างพัทยาให้เป็นเมืองหลวงของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและมีความสำคัญทัดเทียมกับกรุงเทพมหานคร การพัฒนาเมืองพัทยานี้จะเป็นเหตุให้ประชากรในทุกกลุ่มอาชีพและวิชาชีพ เข้ามาอาศัยอยู่ในภาคตะวันออกมีจำนวนเพิ่มขึ้น นอกจากนั้นยังมีนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศและภายในประเทศ ได้เข้ามาพักผ่อนตากอากาศจำนวนมากขึ้น^๑

ดังนั้น บริการทางด้านการรักษาพยาบาลของภาคตะวันออก จึงจำเป็นต้องมุ่งปรับปรุงทางด้านการผลิตและพัฒนาบุคลากรพยาบาล ให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะทั้งทางด้านวิชาการและการปฏิบัติ เพื่อสนองความต้องการของสังคมดังกล่าวให้เพียงพอและมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงประสงค์จะทำการศึกษาวิจัยถึง ความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ของพยาบาลประจำการและนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ ๓ ในภาคตะวันออก ด้วยการสอบถามและสำรวจความต้องการของบุคลากรพยาบาลและนักศึกษาพยาบาลอื่นจะเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับผู้บริหารในการวางแผน จัดการศึกษาต่อเนื่องระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาล ให้แก่พยาบาลประจำการที่มีความต้องการได้มากที่สุด

^๑Tourist Organization of Thailand Japan International

Cooperation Agency, Pattaya Tourism Development Thailand (August, 1977),

อันจะเป็นผลให้ไ้บุคคลากรพยาบาลที่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะ เพื่อให้บริการ
รักษาพยาบาลแก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อ.-

๑. ค้นหาข้อมูล เกี่ยวกับความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาล
ของพยาบาลประจำการและนักศึกษาพยาบาลปีที่ ๓
๒. เปรียบเทียบความสนใจและความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีสาขา
พยาบาล ของพยาบาลประจำการและนักศึกษาพยาบาลปีที่ ๓
๓. เปรียบเทียบความคิดเห็น เกี่ยวกับการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาล
ของพยาบาลประจำการที่มีอายุ วุฒิทางการศึกษา สถานภาพการสมรส และระยะเวลา
ในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน
๔. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาล
ของพยาบาลประจำการ สังกัดกองโรงพยาบาลภูมิภาค และพยาบาลประจำการสังกัด
กองสาธารณสุขชุมชนภาค

ปัญหา

๑. พยาบาลประจำการและนักศึกษาพยาบาลปีที่ ๓ โดยส่วนรวมมีความ
ต้องการที่จะศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาลหรือไม่
๒. ความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาล ของพยาบาลประจำ
การและนักศึกษาพยาบาลปีที่ ๓ มีความแตกต่างกันหรือไม่
๓. พยาบาลประจำการที่มีอายุ ๒๐ ปี ถึง ๓๕ ปี และ ๓๕ ปีขึ้นไป มีความ
คิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาล แตกต่างกันหรือไม่
๔. พยาบาลประจำการที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกัน มีความคิดเห็น
เกี่ยวกับการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาล แตกต่างกันหรือไม่

๕. พยาบาลประจำการที่มีวุฒิแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาล แตกต่างกันหรือไม่

๖. พยาบาลประจำการที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาล แตกต่างกันหรือไม่

๗. พยาบาลประจำการสังกัดกองโรงพยาบาลภูมิภาค และพยาบาลประจำการสังกัดกองสาธารณสุขภูมิภาค มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาล แตกต่างกันหรือไม่

สมมติฐานการวิจัย

๑. พยาบาลประจำการและนักศึกษาพยาบาลปีที่ ๓ โดยส่วนรวม มีความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาล

๒. พยาบาลประจำการและนักศึกษาพยาบาลปีที่ ๓ มีความต้องการที่จะศึกษาต่อระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาล ไม่แตกต่างกัน

๓. พยาบาลประจำการที่มีอายุ ๒๐ ปี ถึง ๓๕ ปี และ ๓๕ ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาล แตกต่างกัน

๔. พยาบาลประจำการที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาล แตกต่างกัน

๕. พยาบาลประจำการที่มีวุฒิแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาล แตกต่างกัน

๖. พยาบาลประจำการที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาล แตกต่างกัน

๗. พยาบาลประจำการสังกัดกองโรงพยาบาลภูมิภาค และพยาบาลประจำการสังกัดกองสาธารณสุขภูมิภาค มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาล ไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตของการศึกษาและวิจัยดังนี้

๑. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

ก. นักศึกษาพยาบาลปีที่ ๓ จากวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้าจันทบุรี (ปัจจุบันในภาคตะวันออกเฉียงเหนือวิทยาลัยพยาบาลเพียงแห่งเดียว) สังกัดกองวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข

ข. พยาบาลประจำการ ที่มีวุฒิประกาศนียบัตรและอนุปริญญาพยาบาล ซึ่งปฏิบัติงานในโรงพยาบาล สังกัดกองโรงพยาบาลภูมิภาค และพยาบาลประจำการสังกัด กองสาธารณสุขภูมิภาค ทั้งนี้ไม่รวมพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลเอกชน หรือ สถาบันเอกชนอื่น ๆ

ค. พยาบาลประจำการ สังกัดกองโรงพยาบาลภูมิภาค และพยาบาล ประจำการสังกัดกองสาธารณสุขภูมิภาค ไม่จำกัดว่างานที่ปฏิบัติจะเป็นการให้การพยาบาล ผู้ป่วยโดยตรง โดยทางอ้อม หรือมิได้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับผู้ป่วย เช่น งานสารบรรณ งานธุรการ และอื่น ๆ เป็นต้น

๒. ใช้แบบสอบถามความต้องการศึกษาต่อซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจและรวบรวมข้อมูล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

๑. เนื่องจากผู้วิจัยเป็นอาจารย์ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน และทราบว่ามหาวิทยาลัยมีความคิดและโครงการที่จะ เปิดหลักสูตรระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาล ดังนั้นผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้บริหาร ในลักษณะที่จะเป็น ข้อมูลเบื้องต้น ในการวางแผนจัดการศึกษาต่อเนื่องระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาล ให้แก่พยาบาลที่มีความต้องการจะศึกษาต่อได้อย่างเหมาะสมถูกต้อง และสนองความต้องการ ได้มากที่สุด

๒. ผู้บริหารพยาบาลชั้นต้น จะได้ทราบและเข้าใจถึงความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาล ของพยาบาลประจำการที่อยู่ในหน่วยงานของตน เพื่อจะได้นำส่งเสริมและหาทางช่วยเหลือ ให้พยาบาลประจำการได้มีโอกาสศึกษาต่อ

๓. เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับผู้บริหารการพยาบาลในการวางแผนพัฒนาบุคลากรพยาบาลให้มีคุณวุฒิ ความรู้ ความสามารถ ทักษะ ในด้านวิชาการและการปฏิบัติสูงขึ้น

๔. เนื่องจากขณะนี้ เป็นระยะเวลาที่มีการปรับปรุงและขยายหลักสูตรวิชาการพยาบาลอนามัยและฉุกเฉินการแพทย์ ให้ได้รับวุฒิเป็นปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ดังนั้น ข้อมูลที่ได้จึงอาจเป็นประโยชน์ในปัจจุบัน และจะเป็นหลักฐานสำหรับการศึกษาต่อไปในอนาคต

ขอตกลง เบื้องต้นของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยถือว่า

๑. แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สามารถวัดความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาล ของพยาบาลประจำการและนักศึกษาพยาบาลปีที่ ๓ ได้

๒. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ได้รับเลือก เพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จะสามารถเป็นตัวแทนของประชากร และตอบสนองต่อข้อคำถามของแบบสอบถามตรงตามความต้องการที่แท้จริงของผู้ตอบ

ความจำกัดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ จำกัดขอบเขตเฉพาะในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ถ้าหากจะให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ควรได้ทำการศึกษาระดับประเทศ เพื่อให้ได้ความต้องการที่นำเชื่อถือมากขึ้น

คำจำกัดความ

เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน เกี่ยวกับความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงขอกำหนดความหมายของคำจำกัดความต่าง ๆ ดังนี้

๑. พยาบาลประจำการ (R.N. ย่อมาจาก Registered Nurse)

หมายถึง บุคลากรทางการพยาบาล ซึ่งจบการศึกษาวิชาพยาบาลอนามัยในหลักสูตรประกาศนียบัตรหรืออนุปริญญาซึ่งถือว่าเป็นพยาบาลระดับวิชาชีพ (Professional Nurse) และได้รับอนุญาตให้ประกอบโรคศิลปะ สาขาพยาบาลชั้นหนึ่ง จากกองการประกอบโรคศิลปะ กระทรวงสาธารณสุข

๒. ปริญญาตรีสาขาพยาบาล หมายถึง หลักสูตรการพยาบาลของสถาบันต่าง ๆ ดังนี้

ก. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หลักสูตร วิทยาศาสตรบัณฑิต (พยาบาลศึกษา) ใช้เวลาในการศึกษาต่อตามหลักสูตรมีกำหนด ๒ ปี

ข. คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (พยาบาลสาธารณสุข โภชนาการ และสุขศึกษา) ใช้เวลาในการศึกษาต่อตามหลักสูตรกำหนด ๒ ปี

ค. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ หลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา (พยาบาล) ใช้เวลาในการศึกษาตามหลักสูตร ๒ ปี

ง. วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้าจันทบุรี หลักสูตรพยาบาลอนามัย และผดุงครรภ์ ใช้เวลาศึกษาเต็มหลักสูตร ๔ ปี วุฒิเทียบเท่าปริญญาตรี

จ. คณะพยาบาลศาสตร์ศิริราช มหาวิทยาลัยมหิดล หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตพยาบาล ใช้เวลาศึกษาเต็มหลักสูตร ๒ ปี

ฉ. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตพยาบาล ใช้เวลาศึกษาต่อเต็มหลักสูตร ๒ ปี

ช. ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตพยาบาล ใช้เวลาศึกษาต่อเต็มหลักสูตร ๑ ปี

ข. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิตพยาบาล และหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สุขศึกษา ใช้เวลาศึกษาต่อตามหลักสูตร ๒ ปี

๓. โรงพยาบาล หมายถึง สถานที่ให้การดูแลรักษาพยาบาลแก่ผู้อนแอและได้รับความทุกข์ทรมานจากความเจ็บป่วย รวมทั้งให้ความช่วยเหลือป้องกันโรค และส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยทั่วไปไม่จำกัดเพศ วัย ศาสนา ฯลฯ

๔. พยาบาลประจำการสังกัดกองโรงพยาบาลภูมิภาค หมายถึงพยาบาลที่มีวุฒิประกาศนียบัตรและอนุปริญญา ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในโรงพยาบาล สังกัดกองโรงพยาบาลภูมิภาค

๕. พยาบาลประจำการสังกัดกองสาธารณสุขภูมิภาค หมายถึง พยาบาลที่มีวุฒิประกาศนียบัตรและอนุปริญญา ซึ่งปฏิบัติงานในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลอำเภอ สาธารณสุข สถานีอนามัย และสำนักงานคุมครอง

๖. ความต้องการศึกษาต่อ หมายถึง ความปรารถนาในการที่จะปรับปรุงวุฒิของตนเองให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะทางกานวิชาการและการปฏิบัติการพยาบาลเพิ่มขึ้น

๗. นักศึกษาพยาบาลปีที่ ๓ หมายถึง นักศึกษาพยาบาลของวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี (ปัจจุบันในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีวิทยาลัยพยาบาลเพียงแห่งเดียว) สังกัดกองวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย